

Barsi Balázs OFM

Nem vétkeztem a világosság ellen

*Szent John Henry Newman
üzenete a XXI. század embere számára*

Newman Központ
Szent Gellért Kiadó és Nyomda

Consensus fidelium

De kik azok az Egyházban, akik megmondják, hogy egy nehéz, ellentmondásos korban egyes csoportokban összezavarodott hitben mi a helyes vagy helytelen megfogalmazás; mi következik az ősi hitből, és mi nem? Mi számít az alapok lerombolásának?

Az Egyház a teljes isteni Kinyilatkoztatásnak őrzője és hirdetője. Ennek az őrzésnek és hirdetések három csoport a felelőse, de nagyon különböző módon: a Tanítóhivatal, a hívek közössége és a teológusok.

Először is itt vannak a püspökök, főleg a pápa, (ahogy Newman ezt 1843-tól így kezdi gondolni). Ők korunk apostolai: az a feladatuk, hogy hirdessék és kifejtsék az Egyház gondolatát a zsinatokon.

Aztán ott vannak a teológusok, akiknek a munkájára szüksége van az Egyháznak, mert ők vizsgálják meg a tanok és áhítatformák egészét. Azok vizsgálatából élénk állítják az azokban lévő hit értelmét, a teológia nyelvezetét alkalmazzák az új nemzedék szükségleteihez, amely nemzedék más típusú nevelést kapott, és különböző erkölcsi problémákkal találja szembe magát.

És végül vannak a mindennapi emberek. Ők nem csupán passzív hallgatók, akik csak befo-

gadják, amit nekik mondanak. Ők a mélységes megértésnek a letéteményesei, akik alig fejezik ki magukat szavakkal, és akik a keresztény életet közvetlenül az Egyházból fogadják. Ők nem teológusok. Az is lehet, hogy nem is tudják, hogyan fejezzék ki azt, ami igaz. Ám annak érzékelésével rendelkeznek (azt megérik), ami nem igaz, és el is vetik azt, ami az ő szemükben összeegyeztethetetlen azzal a hittel, amelyet ők elfogadtak.

Newman nagyon fontos „felfedezése” ez, amely a nagyjából-egészében a klérussal azonosított egyházképpel szemben megfogalmazta a *consensus fidelium* jelentőségét, hogy az Egyháznak voltak – és a jövőben is lehetnek – olyan korszakai, amelyekben a hierarchia vált, illetve válik eretnekség áldozatává, és a laikusok őrizték, őrzik meg az igaz hitet. Mindamelllett, hogy elfogadó a hierarchiával, a tekintéllyel szemben, jelentős fontosságot tulajdonít az egyszerű embereknek, a parasztembereknek, a plébánia háziasszonyának az Egyházzal alkotott felfogásában.

Ez nem nagyon illett bele a viktoriánus Anglia burzsoá felfogásába. Ezért amikor 1859-ben Newman megírta a *Konzultáció a hívekkel hittani kérdésekben* című cikkét, egyes bíborosok Ró-

mában megütköztek rajta, egy katolikus püspök egyenesen eretnekséggel vádolta. Newman viszont amiatt volt megdöbbenve, hogy bizonyos püspökök és papok még a gondolatába is beleborzadtak annak, hogy a laikusok más szerepet is betölthetnek az Egyházban, mint a hallgató, az engedelmeskedő szerepét, aki pénzt dob a perselybe.

Annak tudásához, hogy mit gondol az Egyház, az egyházi tekintélyeknek kötelességük számot vetni az egyszerű keresztény egyszerű hitével és hitgyakorlatával, legyen bár ez bizonyos esetekben helytelen, babonás vagy felületes. Ám ezekből az emberekből áll az Egyház, és a kollektív lelkiség mélyén mégis ott van egy hiteles megsejtése annak, hogy mi az Egyház. Következésképpen, az Egyház felelőseinek „konzultálniuk” kell a laikus Egyházzal, mégpedig a szó kettős értelmében. Passzív értelemben, mint ahogy megvizsgáljuk a barométert, hogy mit mutat; és aktív értelemben, hogy komolyan számolnak véleményükkel, mélységes hitbeli mély meggyőződéseikkel.

Newman a keresztény hívek egyetértését egyfajta „ösztönnek” tekintette. Meg volt győződve arról, hogy aki azt képzei, hogy Krisztus Egyháza csak a pápából, püspökökből, papokból és

teológusokból áll, annak ugyancsak át kell gondolnia a teológiáját, ha a IV. század egyháztörténetét tanulmányozza. Voltak zsinatok, amelyekben nem voltak képesek megbízni, voltak hűtlen püspökök. Itt meg ott is megmutatkoztak a gyöngeségek: a következményektől való félelem, rossz tanácsok elfogadása, tévedések, képzelgések, amelyek megszakítás nélkül, helyrehozhatatlanul szinte elárasztották a Katolikus Egyház szinte minden területét.

Newman Poitiers-i Szent Hilárt idézi: *„Az egyszerű emberek füle szentebb, mint a papok szíve”*. Vagyis szükséges az Egyházban lévő rend, az apostolokra épülő hierarchia tekintélye, de emellett szükség van az egyszerű hívekre és az ő hitérzékükre is. Ebben Newman azt a nagy evangéliumi igazságot látta igazolva, hogy nem a bölcsek és a hatalmasok, hanem a gyengék, a kicsinyek, akikkel sokszor nem is számolnak, adják az Egyház igazi erejét.

Amikor ma Robert Sarah bíboros egyes püspökök, papok és teológusok arroganciájára utal, akkor éppen erről szól: a hívek hitének lenézéséről, megvetéséről. *Esteledik, a nap már lemenőben* című interjúkötetéből idézek:

Tartalommutató

Bevezető	7
I. Szent John Henry Newman útja a Katolikus Egyházba	11
II. Szent John Henry Newman, a lelkiismeret embere	28
III. Szent John Henry Newman egyházképe	44
IV. Szűz Mária és a szentek tisztelete Szent John Henry Newmannél	68
V. Szent John Henry Newman és a cölibátus	83
VI. „Beszéded is elárul téged” Szent John Henry Newman lelkiiségének és igehirdetésének tíz sajátossága prédikációi alapján	95
Felhasznált és ajánlott irodalom	124
Szent John Henry Newman rövid életrajza	125